METSÄTALOUS

TIMO LINDHOLM

Harvennusleimikoiden myynti voi olla entistä vaikeampaa Lapin selkosilla, jos matkan varrella on pitkälti valtion metsäautoteitä. Veli-Pekka Kaariniemi urakoi torstaina Metsä Groupin päätehakkuuleimikolla Ylitornion Raanujärven maisemissa.

Tienkäyttömaksut iskevät harvennusten kannattavuuteen

Ensiharvennusleimikon myyminen tulee entistä vaikeammaksi, jos leimikolle joutuu kulkemaan valtion metsätien kautta.

Metsähallitus alkaa periä tienkäyttömaksuja valtion metsäautoteitä käyttäviltä puunkuljetuksilta lokakuusta alkaen.

Puutavaran kuljetusmaksu on 15 senttiä kilometriltä puukuutiometriä kohden. Lisäksi Metsähallitus perii puun varastoinnista 25–50 senttiä kuutiometriltä.

Maksut raastavat yksityismetsänomistajia, joiden palstoille kuljetaan valtion ylläpitämän metsäautotien kautta.

Tällaisia metsänomistajia on erityisesti Rovaniemen pohjoispuolella, mutta runsaasti myös muualla Lapissa, Koillismaalla, Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa.

Metsiä jää hoitamatta

”Tienkäyttömaksujen vuoksi ensiharvennusten kannattavuus heikkenee entisestään. Metsänhoidollisia harvennuksia jää toteuttamatta”, MTK:n kenttäpäällikkö **Samuli Kokkoniemi** Rovaniemeltä sanoo.

Puun ostaja maksaa tienkäyttömaksut, mutta se heijastuu puusta metsänomistajalle maksettavaan hintaan.

”Puukaupan suunnittelussa otetaan tiemaksut huomioon. Ne vaikuttavat meidän kykyymme maksaa puusta”, Stora Enson Pohjois-Suomen aluepäällikkö **Antti Partanen** vahvistaa.

Tuhansien eurojen menot

Kittilän metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtajan **Pasi Seppälän** mukaan tienkäyttömaksut koskettavat Kittilässä satoja maanomistajia.

”Täällä päin on paljon yksityismetsiä valtion teiden takana, pitkien matkojen päässä”, Seppälä toteaa.

”Kohtuuttomalta tuntuu, että joka kilometriltä pitää maksaa.”

Seppälä kertoo esimerkin erään jäsenen tilanteesta. Myytävänä on ensiharvennusleimikko, josta irtoaisi tuhat kiintokuutiometriä puuta.

Metsähallituksen tien osuus kaukokuljetusmatkasta on 14 kilometriä. Tällöin kuljetusmaksuja kertyy 2 100 euroa.

Jos puu varastoitaisiin valtion metsätien varteen, lisämaksua tulisi 250–500 euroa.

Seppälän mukaan ensiharvennuspuusta maksetaan Kittilässä noin 10 euroa kuutiolta.

Tiemaksut syövät äkkiä ison loven kantorahatuloihin.

Ylläpitoon 14 miljoonaa

Metsähallituksen metsienkäyttö- ja suunnittelujohtaja **Pertti Tuomi** perustelee maksuja teiden ylläpidon kustannuksilla.

”Tiet kuluvat. Valtio käyttää tiestön ylläpitoon 14 miljoonaa euroa vuodessa.”

Tuomi muistuttaa, että maksuja on ollut käytössä jo aiemminkin, mutta niiden suuruus on vaihdellut tapauksittain.

Uuden käytännön on tarkoitus asettaa kaikki Metsähallituksen metsäteitä käyttävät puutavaran kuljettajat samaan asemaan, Tuomi toteaa. Hänen mukaansa maksut ovat kohtuullisia.

Metsähallitus painii oman kannattavuutensa kanssa, kun tulostavoitteet kovenevat vuosi vuodelta.

Tuomi korostaa, että valtion metsäautoteitä ei kunnosteta verovaroin, vaan liiketoiminnasta saaduilla tuloilla.

Valtion metsätiet mahdollistavat monelle yksityiselle maanomistajalle metsätalouden harjoittamisen, hän jatkaa.

Kuluuko talvellakin?

Kokkoniemi ja Seppälä ihmettelevät, miksi tiemaksuja täytyy maksaa talvellakin, jolloin tiet eivät altistu yhtä kovalle rasitukselle kuin kesällä ja kelirikkoaikaan.

”Puun ostaja tekee silloin lumityöt ja avaa tien”, Kokkoniemi muistuttaa.

Tuomen mukaan ei ole perusteltua asettaa eri hintoja eri vuodenaikoina, sillä kelit ja talven pituus vaihtelevat vuosittain.

SUVI NIEMI

Metsähallitus alkaa veloittaa tienkäyttömaksua jokaisesta kuljetetusta motista jokaiselta kilometriltä.

TIENKÄYTTÖMAKSUT

Virkistyskäyttö maksutonta

Metsähallitus alkaa periä koko maassa yhtenäistä maksua omistamiensa metsäautoteiden käytöstä 1. lokakuuta alkaen.

Puunkuljetuksesta peritään 15 senttiä kuutiometriltä jokaista kilometriä kohden.

Puun varastointi metsäautotiellä maksaa 25–50 senttiä kuutiometriltä.

Metsähallituksella on 37 000 kilometriä omia metsäteitä. Niistä 16 000 kilometriä on Lapissa.

Tienkäyttömaksut eivät koske henkilöliikennettä. Esimerkiksi metsästäjille, marjastajille, kalastajille ja muille vastaaville käyttäjille kulku on edelleen maksutonta.

Vuosi sitten tehdyn selvityksen perusteella 85 prosenttia valtion metsäteillä kulkijoista on virkistyskäyttäjiä.

Otson yhtiöitys vaatii EU-komission hyväksynnän

Suomen metsäkeskuksen liiketoimintayksikön Otso metsäpalveluiden yhtiöittäminen viivästyy. Yhtiömuotoista toimintaa ei voida aloittaa suunnitelman mukaisesti ensi vuoden alussa, koska lainmuutos edellyttää Euroopan komission hyväksynnän eli notifioinnin.

Tähän on päädytty lainsäädännön valmistelun edetessä.

”Notifioinnilla halutaan varmistaa, ettei Otson taseeseen jää kiellettyä valtiontukea”, sanoo metsäneuvos **Marja Kokkonen** maa- ja metsätalousministeriöstä.

Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee lakia Otson yhtiöittämisestä.

Vielä ei tiedetä, kuinka kauan komission notifiointiprosessi kestää. Alustavat keskustelut komission kanssa on asiasta aloitettu.

Kokkonen uskoo, että notifiointi etenee kohtuullisen nopeasti, alle puolessa vuodessa.

Valmistelut Otson yhtiöittämiseksi ovat edenneet Kokkosen mukaan muilta osin aikataulun mukaisesti.

”Lakiesityksen valmistelu jatkuu ja Otso tekee omalta osaltaan pohjatöitä ja laskelmia”, Kokkonen sanoo.

> Notifioinnilla halutaan varmistaa, ettei Otson taseeseen jää kiellettyä valtiontukea.
>
> MARJA KOKKONEN

Talouspoliittiseen ministeriovaliokuntaan lakiesitys pyritään saamaan lokakuun aikana. Näin laki ehtisi eduskuntaan loka-marraskuun vaihteessa.

Tappiota koko historia

Alun perin Otson yhtiömuotoisen toiminnan piti alkaa jo tämän vuoden alussa.

Yhtiöittämistä oli kuitenkin pakko siirtää Otson talousongelmien vuoksi.

Vuonna 2012 toimintansa aloittanut Otso on tehnyt tappiota koko historiansa. Viime vuonna sen liikevaihto oli 35 miljoonaa euroa ja tappio kuusi miljoonaa euroa.

Taloutta on laitettu kuntoon vähentämällä väkeä ja kaupittelemalla omaisuutta.

Enimmillään Otson palveluksessa on työskennellyt 300 ihmistä. Tämän vuoden lopussa otsolaisia on hieman yli 200.

Omistajaohjaus epäileväinen

Otsosta on määrä muodostaa valtion kokonaan omistama yhtiö, joka toimisi valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksessa.

Omistajaohjausosaston mielestä Otso on yhä liian heikko aloittamaan yhtiömuotoisen toiminnan.

Kesän lopulla jätetyssä omistajaohjausosaston ylijohtajan **Eero Heliövaaran** allekirjoittamassa lausunnossa esitetään, että yhtiöittämistä lykätään ensi kesään.

Maa- ja metsätaloustuottajien MTK puolestaan esitti lausunnossaan, että tavoitteeksi pitää asettaa Otson yksityistäminen, ei pelkästään Otson muuttaminen valtion kokonaan omistamaksi yhtiöksi.

JUHA KAIHLANEN

Valiokunta vastustaa leikkausta taimikonhoidon rahoihin

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta haluaa säilyttää ainakin taimikonhoidon tuen nykyisellään.

Kestävän metsätalouden rahoitustuki putoaa ensi vuonna 12 miljoonalla eurolla osana hallituksen säästötalkoita.

Keskustan kansanedustaja **Anne Kalmari** kohdistaisi säästöt lannoitukseen ja juurikäävän torjuntaan. ”Jos tukitasot tippuvat kautta linjan kovasti, kannustin katoaa. Taimikon hoidon tuki pitää pitää!”

Lasse Hautala (kesk.) on samoilla linjoilla. ”Tukea tulee kohdentaa taimikon hoitoon ja muihin varhaisen vaiheen toimiin.”

Myös vasemmistoliiton **Jari Myllykoski** kohdistaisi tuet taimikoihin ja nuoriin metsiin sekä pienpuun harvennukseen hallituksen suunnan mukaisesti.

Keskustan **Jari Leppää** huolettaa, että metsäteollisuus näyttää ulosmittaavan kemeratukea alentamalla kuitupuun hintaa, mitä ei pidä sallia. Samoilla linjoilla on perussuomalaisten **Kari Kulmala** ja ruotsalaisten **Mats Nylund**.

”On järjetöntä leikata kemeratukea, kun metsien suuri ongelma on tamikonhoitotöiden alhainen määrä”, toteaa **Harry Wallin** (sd.).

Myös perussuomalaisten **Reijo Hongisto** ja keskustan **Eerikki Viljanen** vastustavat taimikonhoidon tuen leikkaamista.

Energiapuuta tarvitaan

Keskustan **Pertti Hakanen** pitäisi työllistävän energiapuun tuen piirissä. Myös kokoomuksen **Markku Eestilä** säilyttäisi nuoren metsän hoidon tuet energiatukineen.

Kokoomuksen **Arto Satonen** haluaa jatkaa kemeran byrokratian purkua. Myös **Susanna Koski** kohdistaisi säästöjä hallintoon ja byrokratiaan, eikä tingi ainakaan taimikon varhaishoidon tuesta.

Sosialidemokraattien **Tytti Tuppurainen** ihmettelee, miksi hallitus kertoo panostavansa biotalouteen, mutta leikkaa kemeratukia. Hän pitää tukitasojen muutosta joustavana keinona.

Kemeratuen leikkausta tässä tilanteessa vastustaa myös kristillisten **Peter Östman**.

Vihreiden **Hanna Halmeenpää** suuntaisi tuet metsien moninaiskäytön edistämiseen, metsätalouden ympäristötukeen ja metsäluonnon hoitohankkeisiin.

JARMO PALOKALLIO
JANNE IMPIÖ

Mikko Alatalo ehdottaa pakolaisia metsänhoitotyöhön

Kansanedustaja **Mikko Alatalo** (kesk) ehdottaa metsänhoitotöitä keinoksi työllistää pakolaisia Suomessa.

Hänen mielestään erityisesti nuoria pakolaismiehiä pitää kouluttaa ja ohjata tekemään konkreettista metsänhoitotyötä.

”Biotalous on Suomen kärkihanke. Laadukasta puuraaka-ainetta ei kuitenkaan saada, jos välttämättömät metsänhoitotyöt jäävät tekemättä. Suomeen tulevat pakolaiset voisivat työllistyä metsänhoitotöihin ympäri Suomea”, Alatalo sanoo.

”Pidemmällä tähtäimellä pakolaisten tulisi päivittää oma koulutuksensa Suomen oloja vastaaviksi ja päästä koulutustaan vastaaviin töihin. Pakolaisten koulutustausta tulee päivittää. Suomen kielen taito on ehdoton edellytys monissa ammateissa.”

Alatalon mielestä pilottihanke voitaisiin toteuttaa esimerkiksi Ruovedellä, joka on ottanut 200 pakolaista ja aloittanut lasten koulunkäynnin käytännön järjestelyt. Kunnassa on myös pitkät metsäperinteet.

Tällä hetkellä pakolaisten ohjaamista vastikkeelliseen työhön on rajoitettu. Normaalin viranomaisproseduurin lisäksi on kolmen kuukauden karenssiaika, jolloin töitä ei saa tehdä.

Tämä tulee korjata heti lainsäädäntöä muuttamalla, Alatalo vaatii kirjallisessa kysymyksessään.

TERHI PAPE-MUSTONEN

KOMMENTTI

Metsänhoito on taitolaji

Kansanedustaja **Mikko Alatalon** (kesk.) ehdotus turvapaikanhakijoiden nopeasta sijoittamisesta metsänhoitotöihin on erikoinen.

Kuinka moni metsänomistaja ottaisi taimikkoonsa tai nuoreen metsäänsä ammatti- tai kielitaidottoman sahankäyttäjän? Jos sahaaja ei tiedä, mitä tekee, metsän saa lyhyellä työpanoksella pysyvästi pilalle.

Toki ihmisten pitäisi päästä nopeasti työhön kiinni, mutta ala on väärä: metsässä tarvitaan osaamista.

HANNA LENSU

Kainuulaisesta puusta tulvankestäviä taloja

Suomalaisarkkitehti **Marco Casagrande** on suunnitellut tulvankestäviä taloja Taiwaniin. Ne rakennettaisiin Kuhmossa valmistetuista clt-levyistä.

Asiasta kertoi Yle Kainuu.

Casagranden suunnitelmat saivat alkunsa Taipein kaupunginhallituksen kaupunkikehityksen osaston pyynnöstä suunnitella kaupunkirakenne, joka kestää tulvia, arkkitehti kertoo Ylen haastattelussa.

Suunnitelmassa kaupungin rakenne koostuisi massiivipuusta tehdyistä kuutioista. Asukkaat saisivat itse rakentaa kuutioiden sisään haluamansa tilat. Yksi kuutio muodostuu kuusi tai kolme metriä pitkistä palkeista. Kuutioita voi liittää toisiinsa sivu- tai pystysuunnassa.

Kumppanina Cross Lam Kuhmo

Ennen kuin clt:tä eli ristikkäin laminoitua puuta valmistava tehdas oli edes pystyssä, Casagrande tiimeineen aloitti tuotekehityksen Cross Lam Kuhmon kanssa.

Casagrande kehuu suomalaista metsänhoitoa ja sertifiointia, joka takaa ekologisuuden.

”Ei sitä puuta muualta lähdetä hakemaan, kyllä se kainuulaista mäntyä ja kuusta tulee olemaan.”

Metsien käyttö rakentamiseen ei ole Aasiassa itsestään selvää. Paikallinen materiaali ei välttämättä ole sopivinta kokonaisuuteen ja sertifioinneilla on suuri merkitys, hän sanoo.

Satojen miljoonien eurojen hanke

Arkkitehdin mukaan ensimmäiset lastit Kainuusta kohti satamaa lähtevät aikaisintaan vuonna 2016.

”Meillä suunnitelmat ja tuotanto ovat Kuhmossa kunnossa. Nyt Taipein päässä täytyy saada tonttineuvottelut ja kaupunginhallituksen hyväksyntä asialle lopullisesti. Mutta kuten sanotaan, jonkun tyylin kiinalainen hommahan tuo on, lähtee käyntiin kun lähtee”, Casagrande kuvailee hankkeen käynnistymistä.

Jos hanke toteutuu, sen arvo on Casagranden arvion mukaan satoja miljoonia euroja.

Taipein kaupunginhallitus toivoo, että puurunkoisiin taloihin asutettaisiin 15 000–25 000 ihmistä.

SUVI NIEMI